

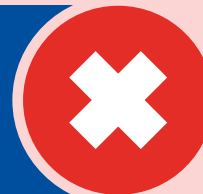
Odgovor građana na dezinformacije

Priručnik za raskrinkavanje dezinformacija 2020., Pravila postupanja u odnosu na dezinformacije i Sedam načina kako se zaštititi od netočnih informacija (Državno sveučilište Arizone) sadrže korisne praktične savjete kako suzbijati dezinformacije.

References:

- ¹ *The Debunking Handbook 2020*
<https://skepticalscience.com/docs/DebunkingHandbook2020.pdf>
- ² *Rules of Engagement for Handling Disinformation - 2022 edition*
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/14279253/KS-GQ-22-003-EN-N.pdf/d0017a54-e394-3887-d4ce-875aea0606fe?t=1643963795410>
- ³ <https://news.asu.edu/20200407-solutions-7-ways-protect-yourself-against-misinformation>

NEMOJTE

Izravno komunicirati s onima koji šire dezinformacije, na primjer, na društvenim mrežama

Time se izlažete protunapadima s optužbama da širite "lažne vijesti" te samo izazivate još više napada.

Ponavljati dezinformaciju ("mit") i otvoreno je tako nazivati, a zatim nuditi točne informacije i podatke

Moguće je da će netko to namjerno iskoristiti kao potvrdu izvorne dezinformacije, umanjujući snagu objektivnih činjenica i učinkovitost argumenata i stajališta.

Žuriti s otvorenim distanciranjem od tvrdnji optužitelja u slučaju vala negativnih napada

radije pažljivo osmislite sljedeće korake i pripremite vjerodostojne, potkrijepljene odgovore.

Izravno spominjati poruku/ ime širitelja dezinformacije ako to nije nužno.

Bojati se raskrinkavati dezinformacije

Nema dokaza da raskrinkavanje dovodi do kontraefekta, osim u ograničenim okolnostima kad se dovode u pitanja osobni pogledi na svijet.

UMJESTO TOGA

Obratite pozornost odakle pristize vijest

ako dolazi s društvenih mreža (Facebooka, Instagrama ili X-a), imajte na umu da možda nije istinita. Upitajte se: "Od koga dolazi informacija i iz kakvog konteksta?" Ako članak iznosi optužbe, upitajte se: "Kome to ide u korist? Na kakvim se izvorima temelji članak?"

Ako informacije dobivate preko društvenih mreža, provjerite originalni izvor

Provjerite je li riječ o profilu provjerenog medijskog izvora ili nije. Vjerodostojne osobe često u svojim životopisima navode informacije kako bi potvrdile svoju vjerodostojnost. Komunicirajte samo na "sigurnim platformama" s potvrđenim i pouzdanim profilima.

U novinskim člancima provjerite tko su izvori, kako se prema njima odnose i kako ih navode

Novinari koji rade za tradicionalne medije imaju profesionalne etičke smjernice i navode svoje izvore. Valja biti skeptičan prema člancima koji su potpunosti ovisi o nenavedenim izvorima bez ikakvih drugih dokaza.

Čitajte i tekstove, a ne samo naslove

Važno je pročitati cijeli članak, budući da su naslovi vrlo često varljivi i cilj im nije informirati. Svrha članka je navesti vas da kliknete na poveznicu ili kupite novine.

Čitajte vijesti iz raznih izvora

Valja provjeriti i druge izvore vijesti kako bismo potvrdili informacije koje čitamo.

Pratite svoje emocionalne reakcije

Ako nakon što pročitate nešto osjećate ekstremne emocije – bijes ili neobuzdanu sreću, to je jasan pokazatelj da trebate provjeriti druge izvore kako biste potvrdili točnost onoga što ste pročitali. Mnoge dezinformacije nisu osmišljene kako bi informirale, nego kako bi potaknule snažne osjećaje bijesa ili straha.

Kad primijetite da članovi vaših zajednica dijele dezinformacije, ispravite ih na ljubazan način, bez vrijeđanja inteligencije onih koji ih objavljuju

Ljudi ponekad reagiraju otporom ili napadima kad se osjete uvrijeđeno te iz principa ostaju privrženi lažnim informacijama.

Odlučite li reagirati na dezinformacije, koristite jednostavan i razumljiv jezik

Imajte na umu da postoje ljudi koji ne razumiju u potpunosti konkretnu tematiku ili koji možda neće potrošiti previše vremena na čitanje vaše poruke.

Koristite proaktivnu, pozitivnu komunikaciju, budite izravni i sažeti

Prilikom pobijanja lažnih tvrdnji nemojte naglašavati dezinformacije. Učinkovitije je objasniti zašto je dezinformacija netočna nego samo reći da je lažna.

Potaknite članove svojih internetskih zajednica da reagiraju na dezinformacije

Ispravke korisnika i algoritmi (na primjer, preporuke tematski povezanih članaka koji sadrže ispravak) mogu biti učinkovit način za ublažavanje pogrešnih pretpostavki u zajednici prilikom reagiranja na dezinformacije.

Pomognite članovima svojih zajednica da kritički analiziraju sadržaje s kojima se susreću na internetu

Podijelite ove savjete i podsjetite druge da su dezinformacije sveprisutne na društvenim mrežama.

Koristite upozorenja s provjerama i platforme za provjeru činjenica.

Koristite alate za otkrivanje dezinformacija kako biste pratili gdje se sve spominje određeni izraz ili tema

Ti alati mogu vam pomoći i u identifikaciji podupiratelja koji su utjecajni u svojim internetskim zajednicama.

Očekujte da će se iste dezinformacije ponovno pojaviti

Dezinformacije su često ustrajne, pa ih je potrebno opetovano raskrinkavati.

